

AD-101

April-2025

LL.B., Sem.-V

304 E : Law

(Public Interest Lawyering)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 100

- સૂચનાઓ : (1) જમણી બાજુ દશવિલ અંક પ્રશ્નોના કુલ ગુણ દશવિ છે.
(2) જરૂર જણાયે તો નિર્ણીત ચુકાદાઓ ટાંકો.

1. જાહેર હિતની અરજી (PIL)નો ઐતિહાસિક વિકાસ અને ન્યાયને પ્રોત્સાહન આપવામાં તેના મહત્ત્વની ચર્ચા કરો. 25

અથવા

1. “જનહિતવાદ (PIL) અદાલત માટે પર્યાવરણના રક્ષણ માટેનું શ્રેષ્ઠ હથિયાર છે.” – આ વિધાનની સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણીત કેસો સાથે ચર્ચા કરો. 25

2. માનવ અધિકારો, પર્યાવરણીય સંરક્ષણ અને અન્ય ક્ષેત્રોમાં મહત્ત્વપૂર્ણ ચુકાદાઓની ચર્ચા કરો જ્યાં PILએ કાયદાને આકાર આપવામાં ભૂમિકા ભજવી છે. 25

અથવા

2. ભારતમાં સામાજિક ન્યાયને આગળ વધારવામાં “મૌન ક્રાંતિ” તરીકે PILની ભૂમિકાની ચર્ચા કરો. 25

3. PIL દ્વારા લોકસ સ્ટેન્ડીના સિદ્ધાંતમાં છૂટછાટે ન્યાયની પહોંચને વિસ્તૃત કરવામાં કેવી રીતે શાળો આપેલ છે ? સમજાવો. 25

અથવા

3. પ્રદૂષક ચૂકવણી અને જાહેર ટ્રસ્ટ સિદ્ધાંત જેવા મહત્ત્વપૂર્ણ કાનૂની સિદ્ધાંતો કે જે જાહેર હિતની અરજી દ્વારા મજબૂત બનાવવામાં આવેલ છે તેની ચર્ચા કરો. 25

4. નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર કેસોની ચર્ચા કરો : 25

- (a) બંધુઆ મુક્તિ મોરચા વિરૂદ્ધ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા (1984)
(b) વિશાખા વિરૂદ્ધ રાજસ્થાન રાજ્ય
(c) પીપલ્સ યુનિયન ફોર સિવિલ લિબર્ટીઝ વિરૂદ્ધ ભારત સંઘ (2003)
(d) શાહ બાનો બેગમ વિરૂદ્ધ ભારત સંઘ (1985)
(e) ડી.કે. બાસુ વિરૂદ્ધ સ્ટેટ ઓફ વેસ્ટ બેંગાલ
(f) નર્મદા બચાવો આંદોલન વિરૂદ્ધ ભારત સંઘ

Seat No. : _____

AD-101

April-2025

LL.B., Sem.-V

304 E : Law

(Public Interest Lawyering)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 100

- Instructions :** (1) Marks indicated at right hand side is full marks of the question.
(2) Cite case laws in support of your answer.

1. Discuss the historical evolution of Public Interest Litigation (PIL) and its importance in promoting justice. 25

OR

1. "Public Interest Litigation is the best weapon for the court to protect the environment." Discuss this statement in the light of decided cases of the Apex Court. 25

2. Discuss important judgments in human rights, environmental protection, and other areas where PILs have played a role in shaping the law. 25

OR

2. Discuss the role of PIL as a "silent revolution" in advancing social justice in India. 25

3. How has the relaxation of the principle of locus standi through PIL contributed to expand access to justice ? Explain. 25

OR

3. Discuss the important legal principles like Polluter Pays and Public Trust Doctrine that were reinforced or created through PIL. 25

4. Discuss any **Four** cases from the following : 25

- (a) Bandhua Mukti Morcha v. Union of India (1984)
- (b) Vishakha v. State of Rajasthan
- (c) People's Union for Civil Liberties v. Union of India (2003)
- (d) Shah Bano Begum v. Union of India (1985)
- (e) D.K. Basu v. State of West Bengal
- (f) Narmada Bachao Andolan v. Union of India